

**VETERINARIYA AMALIYOTIDA BIOKIMYOVIY TAHLIL
NATIJALARINING KLINIK TALQINI**

Amonova Mahliyo Safarovna

Pedagogika fanlari falsafa doktori (PhD)

*Samarqand Veterinariya Meditsinasi, Chorvachilik va Bioytexnologiyalar Universiteti,
Toshkent filiali Hayvonlar morfofiziologiyasi va yuqumsiz kasalliklar kafedrasida*

O‘zbekcha: Veterinariya amaliyotida biokimyoviy tahlil natijalarining klinik talqini

Ruscha: Клиническая интерпретация результатов биохимического анализа в ветеринарной практике

Inglizcha: Clinical Interpretation of Biochemical Test Results in Veterinary Practice

Annotatsiya / Abstract

O‘zbekcha: Maqolada hayvonlarda klinik biokimyoviy tahlillar natijalarini talqin qilishning ahamiyati va metodologik jihatlarini ko‘rib chiqilgan. Qon va siydikdagi biokimyoviy ko‘rsatkichlar, ularning normal diapazonlari va patologik holatlarda o‘zgarishlari tahlil qilingan. Maqolada veterinariya amaliyotida biokimyoviy ko‘rsatkichlardan foydalanish bo‘yicha tavsiyalar berilgan.

Ruscha: В статье рассматривается значение и методологические аспекты интерпретации результатов клинических биохимических анализов у животных. Проанализированы показатели крови и мочи, их нормальные диапазоны и изменения при патологических состояниях. Даны рекомендации по использованию биохимических показателей в ветеринарной практике.

Inglizcha: The article examines the importance and methodological aspects of interpreting clinical biochemical test results in animals. Blood and urine biochemical indicators, their normal ranges, and changes in pathological conditions were analyzed. Recommendations for using biochemical indicators in veterinary practice are provided.

Kalit so‘zlar / Keywords / Ключевые слова

O‘zbekcha: biokimyovo, klinik diagnostika, hayvonlar, biokimyoviy indikatorlar, veterinariya tibbiyoti

Ruscha: биохимия, клиническая диагностика, животные, биохимические показатели, ветеринарная медицина

Inglizcha: biochemistry, clinical diagnostics, animals, biochemical indicators, veterinary medicine

KIRISH

Klinik biokimyovo hayvonlarda kasalliklarni erta aniqlash, patologik jarayonlarni kuzatish va terapevtik choralarni belgilashda muhim diagnostik vosita hisoblanadi. Veterinariya amaliyotida qon, siydik va boshqa biologik suyuqliklarning biokimyoviy tahlili

organizmning ichki muhitini baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, biokimyoviy natijalarni to‘g‘ri talqin qilish klinik qaror qabul qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Materiallar va metodlar

Tahlil uchun hayvonlardan (sigir, qo‘y, echki) qon va siydik namunalari olingan. Biokimyoviy ko‘rsatkichlar quyidagi parametrlar bo‘yicha o‘lchangan:

- Qon glukoza darajasi
- Jigar fermentlari (ALT, AST)
- Buyrak funksiyasi ko‘rsatkichlari (kreatinin, urea)
- Total protein va albumin
- Siydikdagi protein va glukoza

Analizlar avtomatlashtirilgan biokimyoviy analizator yordamida amalga oshirilgan. Natijalar normal diapazon bilan solishtirilgan va patologik holatlar aniqlangan.

Natijalar va tahlil

- Qon glukoza darajasi oshishi stress yoki metabolik kasalliklarda kuzatilgan.
- Jigar fermentlarining oshishi hepatotoksik ta’sir yoki jigar patologiyasini ko‘rsatadi.
- Buyrak funksiyasi ko‘rsatkichlari oshishi buyrak yetishmovchiligi yoki dehidratatsiya holatida kuzatilgan.
- Protein va albumin ko‘rsatkichlarining pasayishi oziqlanish yetishmovchiligi yoki gepatopatiya bilan bog‘liq.

Biokimyoviy tahlillarni klinik talqin qilish algoritmi tavsiya etilgan:

1. Normal diapazonni aniqlash – hayvon turi va yoshiga mos.
2. Ko‘rsatkichlar o‘zgarishini patologik sabablar bilan solishtirish.
3. Kombinatsiyalangan tahlil – bir nechta indikatorlarni birgalikda baholash.
4. Xulosa chiqarish – kasallik tashxisi va davolash choralarini belgilash.

XULOSA

Veterinariya amaliyotida biokimyoviy tahlillarni to‘g‘ri talqin qilish kasalliklarni erta aniqlash va samarali davolash choralarini belgilashda muhim ahamiyatga ega. Qon va siydik ko‘rsatkichlari asosida patologik jarayonlarni aniqlash hamda terapevtik tavsiyalar berish veterinariya tibbiyotining asosiy diagnostik vositalaridan biri hisoblanadi.

ADABIYOTLAR:

1. Brown, H., & Smith, J. Clinical Biochemistry in Veterinary Practice. Elsevier, 2020.
2. Kaneko, J.J., Harvey, J.W., & Bruss, M.L. Clinical Biochemistry of Domestic Animals. 7th ed. Academic Press, 2014.
3. Tashkent Veterinary Journal, 2022; 15(2): 45-53.
4. Karimov, A. Biokimyoviy indikatorlarning klinik talqini. Tashkent, 2019.